

Súd: Najvyšší správny súd Slovenskej republiky
Spisová značka: 7Ssk/99/2022
Identifikačné číslo spisu: 7020200908
Dátum vydania rozhodnutia: 27. júna 2023
Meno a priezvisko: Mgr. Michal Novotný
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2023:7020200908.1

ROZHODNUTIE

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom zo sudcov: Michal Novotný (sudca spravodajca) ako predseda senátu a JUDr. Zdenka Reisenauerová a JUDr. Jana Martinčeková ako členky senátu vo veci žalobcu: N. C., R.. XX. K. XXXX, K. XX, T., zastúpeného: JUDr. Tatiana Jánošíková, advokátka, Rooseveltova 6, Košice, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta 8 a 10, Bratislava, o preskúmanie rozhodnutia z 9. novembra 2020, č. 77012-2/2020-BA, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 6 Sa 62/2020-55 z 19. januára 2022 takto

rozhodol:

- I. Kasačná sťažnosť žalobcu sa zamieta.
- II. Účastníkom sa nepriznáva nárok na náhradu trov kasačného konania.

Odôvodnenie

I.

Administratívne konanie a konanie pred správnym súdom

1. Žalobca je slovenským štátnym občanom, ktorý v júni 2012 odišiel do Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska. Tam vykonával zárobkovú činnosť na rôznych pracovných pozíciách - v poslednom zamestnaní od 3. marca 2014 do 24. júna 2020 u zamestnávateľa BMW MINI Plant Oxford v pracovnom pomere na dobu neurčitú s ročnou výmerou dovolenky 26 dní. Do Slovenskej republiky sa vracal viackrát ročne na návštevu svojich rodičov, pretože matka mala zdravotné problémy a otec sa o ňu staral. Potom, čo pracovný pomer v Spojenom kráľovstve žalobca ukončil výpoveďou, vrátil sa v júni 2020 na Slovensko a od 25. júna 2020 bol zaradený do evidencie uchádzačov o zamestnanie.

2. Dňa 14. júla 2020 žalobca požiadal pobočku žalovanej v Trebišove o dávku v nezamestnanosti s odkazom na svoje posledné zamestnanie v Spojenom kráľovstve. K žiadosti pripojil vyhlásenie o bydlisku na účely zachovania centra záujmov, podľa ktorého si tam neuplatnil nárok na dávku v nezamestnanosti. Zároveň vyhlásil, že sa tam zdržiaval sám, jeho rodičia a súrodenci bývali v Slovenskej republike. Tu počas celého obdobia nevykonával žiadnu nezárobkovú činnosť. V Spojenom kráľovstve býval v nájme s viacerými osobami a menil ho päťkrát. Na Slovensku od roku

2017 vlastní byt, za ktorý platil daň z nehnuteľností, miestne poplatky a platby za energie. Nebýval v ňom však, pretože tento byt prenajímal inej osobe a z nájomného tu platil aj daň z príjmov. Ďalej pripojil letenky z Londýna do Košíc, resp. Bratislavy, a späť v období december 2018 a január 2019 (dva týždne), marec a apríl 2019 (tri týždne), jún 2019 (päť dní), júl 2019 (10 dní), september 2019 (tri dni), október 2019 (týždeň), december 2019 až január 2020 (takmer štyri týždne) a február 2020 (štyri dni). Konečne žalobca predložil aj formuláre P45 britskej finančnej správy (údaje o zamestnancovi končiacom pracovný pomer) z rokov 2012 a 2014, v ktorých je ako jeho súkromná adresa uvedená adresa v mestách L. a V. (Spojené kráľovstvo).

3. Pobočka v Trebišove rozhodnutím z 28. augusta 2020, č. 7194/2020-TV-DvN, rozhodla, že žalobca nemá nárok na dávku v nezamestnanosti podľa § 104 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov a čl. 61 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia (základné nariadenie). Na odôvodnenie zhrnula zistenia, ktoré z vykonaných dôkazov vyplynuli ohľadom dĺžky a trvalosti pobytu, pracovnej situácie, rodinnej situácie, vykonávania nezárobkovej činnosti, bytovej situácie a tiež iných skutočností (daňové povinnosti) žalobcu. Z toho uzavrela, že celková dĺžka pobytu v Spojenom kráľovstve a stabilita zamestnania svedčia v prospech strediska jeho záujmov tam. Počas posledného zamestnania tak nemal bydlisko v Slovenskej republike, a tak sa naňho nevzťahuje čl. 65 ods. 2 a 5 písm. a) základného nariadenia.

4. Žalobca v odvolaní proti tomuto rozhodnutiu zdôraznil, že v roku 2019 bol na území Slovenska celkovo 86 dní a pripravoval sa na návrat sem. Za jeho odchodom do Spojeného kráľovstva bolo, že sa tu nevedel zamestnať a musel finančne podporovať svojich rodičov. Napriek tomu má však silnejšie väzby k Slovenskej republike, o čom svedčí aj to, že si tu kúpil byt. Žalovaná však preskúmaným rozhodnutím z 9. novembra 2020 potvrdila rozhodnutie pobočky. Po podrobnej analýze kritérií uvedených v čl. 11 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 987/2009, ktorým sa stanovuje postup vykonávania nariadenia (ES) č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia, v platnom znení (vykonávacie nariadenie) dospela k záveru, že žalobca mal počas zamestnania v Spojenom kráľovstve v tomto štáte aj bydlisko. Zodpovedala tomu stálosť a trvalosť prítomnosti v tomto štáte, neexistencia blízkych rodinných väzieb na Slovensku, jeho stabilná pracovná a bytová situácia v Spojenom kráľovstve a daňová rezidentúra v tomto štáte. Žalovaná odkázala aj na rozhodnutie Správnej komisie pre koordináciu systémov sociálneho zabezpečenia č. U2, podľa ktorého zanechanie širšej rodiny v niektorom štáte nemôže odôvodňovať zachovanie si bydliska v ňom. Ďalšie uvádzané skutočnosti (trvalý pobyt, návraty alebo vlastníctvo nehnuteľnosti) podľa žalovanej nepreukazujú väzby k Slovensku. Zdôraznila tiež, že možnosť daná v čl. 65 ods. 2 základného nariadenia je výnimkou z pravidla, a preto si žalobca mal nárok na dávku uplatniť v Spojenom kráľovstve, no nemôže si vyberať, kde tak urobí. Motiváciu žalobcu k jeho odsťahovaniu a následnému návratu podľa žalovanej nemožno zohľadniť v rámci kritérií čl. 11 vykonávacieho nariadenia. V závere svojho rozhodnutia žalovaná odkázala na početnú judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a správnych súdov.

5. Proti tomuto rozhodnutiu podal žalobca správnu žalobu, v ktorej vytkol žalovanej najmä neúplné zistenie skutkového stavu. Tá podľa neho výsluchom nezistovala, či pri odchode do Spojeného kráľovstva mal úmysel preniesť si tam bydlisko. Žalobca naďalej zastával názor, že si zachoval centrum záujmov v Slovenskej republike, keďže tu kúpil nehnuteľnosť s hypotekárnym úverom, pravidelne sa sem vracal, platil zaň všetky poplatky a má tu blízke osoby (rodičov, sestru, priateľov, známych). Naopak, v Spojenom kráľovstve sa neusadil, nenašiel si tam trvalé bývanie, nenadviazal partnerský vzťah. Správny súd tu napadnutým rozsudkom č. k. 6 Sa 62/2020-57 jeho správnu žalobu zamietol. Nepovažoval za sporné, že žalobca nedosiahol dobu poistenia v nezamestnanosti podľa § 104 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. v Slovenskej republike, a tak sporným zostalo, či možno aplikovať pravidlo sčítania dôb poistenia podľa čl. 61. Na tento účel je rozhodujúce, či si žalobca počas posledného zamestnania v Spojenom kráľovstve zachoval bydlisko na Slovensku. Správny súd sa stotožnil so skutkovými zisteniami žalovanej ako aj s jej záverom, že si toto bydlisko nezachoval, čo zodpovedalo kritériám vymedzeným v čl. 11 ods. 1 vykonávacieho nariadenia. Rovnako ako žalovaná ani správny súd nepovažoval pravidelné návraty žalobcu, vlastníctvo nehnuteľnosti, zachovanie rodičov na Slovensku, ani jeho zámery po návrate, bankový účet alebo platenie rôznych poplatkov za dôkaz centra záujmov tu. Za prioritné považoval dĺžku a stabilitu jeho prítomnosti v Spojenom kráľovstve, stabilitu jeho pracovnej situácie a miesto plnenia daňových povinností. Pretože všetky

uvedené skutočnosti žalovaná zistila z predložených listín, nestotožnil sa správny súd s výhradou žalobcu, že ho žalovaná mala vypočuť.

II.

Kasačná sťažnosť a vyjadrenie k nej

6. Včas podanou kasačnou sťažnosťou sa žalobca domáha zmeny tohto rozsudku tak, že sa zruší rozhodnutie žalovanej aj rozhodnutie pobočky a vec sa jej vráti na ďalšie konanie. Vytkol správne mu súdu, že rozhodol v rozpore s judikatúrou kasačného súdu, ktorú podľa neho predstavovali rozsudky najvyššieho súdu sp. zn. 9 Sžsk 111/2019, 9 Sžsk 2/2020, 9 Sžsk 45/2014, 9 Sžsk 73/2020, 7 Sžso 4/2012 alebo 7 Sžso 5/2012. Tieto veci boli skutkovo podobné ako vec žalobcu a kasačný súd v nich dospel k záveru, že žiadatelia o dávku si počas práce v zahraničí zachovali centrum záujmov na Slovensku. Podľa žalobcu sa vo veci nedostatočne zisťoval skutkový stav, pretože sa neskúmalo, či bola alebo nebola možná dohoda členských štátov. Takisto žalovaná nezisťovala úmysel žalobcu v zmysle čl. 11 ods. 2 vykonávacieho nariadenia. Žalobca zopakoval, že jeho návraty na Slovensko, kúpa bytu, bankový úver, bankový účet, vzťah k rodičom a starostlivosť o nich, platba za služby, dane z nehnuteľnosti, dôvod odchodu a zámer vrátiť sa svedčia v prospech toho, že si tu zachoval centrum záujmov. Práve na tento účel mala žalovaná vykonať výsluch žalobcu a jeho príbuzných.

7. Žalovaná navrhla zamietnuť kasačnú sťažnosť. Zdôraznila, že napadnutý rozsudok je v súlade s niekoľkými desiatkami rozhodnutí najvyššieho súdu aj rôznych správnych súdov.

III.

Posúdenie veci kasačným súdom

8. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (§ 438 ods. 2 SSP) preskúmal napadnutý rozsudok v celom rozsahu (§ 453 ods. 1 SSP) a predchádzajúce konanie pred správnym súdom bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP) a bez ohľadu na uplatnené kasačné body (§ 453 ods. 2 v spojení s § 203 ods. 2 SSP).

9. V prerokovanej veci nebolo sporné, že žalobca nezískal pred podaním žiadosti o dávku v nezamestnanosti obdobie poistenia uvedené v § 104 zákona č. 461/2003 Z. z. podľa slovenských právnych predpisov, a tak išlo o to, či na tento účel možno započítať doby získané podľa iných právnych predpisov. Žalobca bol pred rokom 2020 zamestnaný a sociálne poistený v Spojenom kráľovstve, takže podliehal podľa čl. 2 základného nariadenia koordinačným pravidlám tohto nariadenia, a na tom sa nič nezmenilo ani vystúpením Spojeného kráľovstva z Európskej únie (porov. čl. 32 ods. 1 Dohody o vystúpení Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska z Európskej únie a Európskeho spoločenstva pre jadrovú energiu). Podľa čl. 11 ods. 3 písm. a) základného nariadenia má cezhraničný pracovník zásadne nárok na dávku v nezamestnanosti podľa právnych predpisov toho štátu, v ktorom bol naposledy zamestnaný. Zmyslom tohto pravidla je jednak brániť diskriminácii cezhraničných pracovníkov (porov. čl. 4 a odôvodnenie 17 preambuly základného nariadenia), jednak zabezpečiť, že každý členský štát znáša zásadne náklady na dávky v nezamestnanosti len takej oprávnenej osoby, ktorá do jeho systému sociálneho zabezpečenia prispievala. Ustanovenia čl. 65 ods. 2 prvá veta a čl. 65 ods. 5 písm. a) základného nariadenia upravujú výnimku pre pracovníkov, ktorí si počas poslednej činnosti zamestnanca v inom členskom štáte zachovali svoje bydlisko v pôvodnom členskom štáte a buď tam zostávajú bývať naďalej, alebo sa tam po skončení činnosti zamestnanca vrátia. Podľa tohto článku by tak žalobcovi mohol vzniknúť nárok na dávku v nezamestnanosti podľa slovenských právnych predpisov, ako keby sa na neho tieto právne predpisy vzťahovali počas jeho poslednej činnosti zamestnanca v Spojenom kráľovstve, len ak si počas tohto obdobia na území Slovenskej republiky zachoval bydlisko.

10. Pojem bydlisko na účely základného nariadenia (a teda aj na účely čl. 65 ods. 2) definuje čl. 1 písm. j) základného nariadenia, podľa ktorého bydlisko znamená miesto, kde osoba zvyčajne býva. Tento pojem má v práve Únie svoj autonómny obsah (porov. rozsudok Súdneho dvora z 25. februára 1999 vo veci C-90/97, Robin Swaddling v. Adjudication Officer, ods. 28), takže ho nemožno stotožňovať s trvalým pobytom alebo prechodným pobytom podľa zákona č. 253/1998 Z. z. o hlásení pobytu občanov Slovenskej republiky a registri obyvateľov Slovenskej republiky. Súdny dvor už vo svojej judikatúre vyslovil záver, že ak pracovník má stabilné zamestnanie v určitom členskom štáte, tak sa predpokladá, že tam má aj bydlisko, no táto domnienka je vyvrátiteľná (rozsudok z 8. júla 1992 vo veci C-102/91, Koch, ods. 22, ale aj skorší rozsudok zo 17. februára 1977 vo veci 76/76, Di Paulo v. Office National de l'Emploi, ods. 17 až 20). Bližší spôsob určenia bydliska upravuje čl. 11 vykonávacieho nariadenia, ktorý kodifikuje kritériá vypracované judikatúrou Súdneho dvora, ktoré

možno zohľadniť pri určovaní uvedeného centra záujmov (porov. napríklad rozsudok Súdneho dvora z 11. septembra 2014 vo veci C-394/13, B., ods. 34). Na rozdiel od doslovného znenia tohto ustanovenia sa tak tieto kritériá neaplikujú len v prípadoch, ak sa príslušné inštitúcie pokúšajú o dohodu, ale pri určovaní bydliska vôbec. Preto nie sú dôvodné ponosy žalobcu, že sa nezisťovalo, či sa dosiahla dohoda medzi príslušnými inštitúciami Slovenskej republiky a Spojeného kráľovstva.

11. Ustanovenie čl. 11 ods. 1 vykonávacieho nariadenia obsahuje demonštratívny výpočet kritérií určenia bydliska, pričom žiadne kritérium nemá prednosť pred ostatnými. Kritériami na určenie centra záujmov podľa vykonávacieho nariadenia sú najmä: dĺžka a trvalosť prítomnosti na území dotknutých členských štátov a situácia dotknutej osoby (vrátane povahy a osobitných vlastností každej vykonávanej činnosti, predovšetkým miesta, kde sa takáto činnosť zvyčajne vykonáva, trvalosti tejto činnosti a dĺžky trvania každej pracovnej zmluvy; jej rodinného stavu a rodinných väzieb; vykonávanie akejkoľvek nezárobkovej činnosti; v prípade študentov zdroja ich príjmov; jej bytovej situácie, najmä toho či je stabilná; členského štátu, ktorý sa považuje za miesto bydliska osoby na daňové účely). Bydlisko určitej osoby sa tak v prvom rade určuje na základe objektívnych kritérií vymedzených v citovanom ustanovení. Až podľa čl. 11 ods. 2 cit. nariadenia platí, že ak posúdenie rôznych kritérií, ktoré vychádzajú z príslušných skutočností, ako sa uvádzajú v odseku 1, nevedie k dohode, na určenie skutočného miesta bydliska osoby sa za rozhodujúci považuje úmysel tejto osoby, tak ako vyplýva z uvedených skutočností a okolností, najmä dôvody, ktoré ju viedli k presťahovaniu. Úmysel dotknutej osoby je tak len subsidiárnym spôsobom určenia jej bydliska, ak kritériá podľa odseku 1 nevedú k jeho jednoznačnému ustáleniu. Okrem toho z citovaného ustanovenia tiež vyplýva, že úmysel osoby sa posudzuje na základe objektívnych skutočností a okolností, a preto nestačí len jej tvrdenie, že mala úmysel za miesto svojho bydliska považovať Slovenskú republiku (porov. v tomto zmysle napr. rozsudok Súdneho dvora z 5. júna 2014, C-255/13, I., ods. 55).

12. Kasačný súd sa tak nestotožňuje s názorom žalobcu, že pri určovaní bydliska mala žalovaná prednostne skúmať jeho úmysel považovať za centrum svojich záujmov Slovensko, čo sa malo prejavíť jeho návratom po skončení zamestnania. Ak sa určitá osoba rozhodne, že odíde z krajiny svojho pôvodu napríklad kvôli vykonávaniu zárobkovej činnosti v inom štáte, nemožno premiestnenie bydliska (strediska životných záujmov) na účely čl. 1 písm. j) základného nariadenia stotožňovať s akousi „trvalou emigráciou“ tejto osoby do tohto štátu. Vstupom Slovenskej republiky do Európskej únie sa odstránili bariéry slobodnému pohybu ľudí a slovenskí občania majú právo sa pohybovať, pracovať a žiť na území iných členských štátov, čo nevyhnutne vedie (hoci aj k dočasnemu) premiestňovaniu ich bydliska. Tým samozrejme nie je vylúčené, že môžu subjektívne pociťovať hlbší a bližší vzťah k štátu, v ktorom sa narodili, vyrástli, v ktorom sa hovorí im známym jazykom či ktorého kultúra im je bližšia alebo kde zanechali svoju širokú rodinu. Z týchto dôvodov takisto nie je vylúčené, že tieto osoby sa môžu chcieť po určitom čase práve do tohto štátu vrátiť. Rovnako však môžu chcieť osoby, ktoré sa narodili na Slovensku, ktoré sú jeho občanmi a ktoré tu celý pracovný život pracovali, v neskoršom veku vycestovať zo Slovenska a žiť inde. Centrum záujmov osoby sa musí posudzovať vždy v danom konkrétnom období a samotné jej plány na jeho prípadnú budúcu zmenu nemôžu byť pre jeho posúdenie rozhodujúce. Preto okolnosť, že osoba od počiatku poníma svoj pobyt v určitom mieste ako dočasný (hoci o jeho presnom trvaní nemá predstavu), takisto nevyklučuje záver, že počas pobytu má v tomto štáte centrum svojich záujmov. Len sama okolnosť, že osoba považuje určitý štát za svoje bydlisko, nemôže prevážiť nad objektívnymi kritériami vymedzenými v čl. 11 ods. 1 vykonávacieho nariadenia.

13. V prerokúvanej veci sa tak kasačný súd stotožňuje s názorom správneho súdu, ako aj žalovanej, že zistený skutkový poskytuje dostatočnú oporu pre záver o bydlisku žalobcu v Spojenom kráľovstve na základe objektívnych kritérií čl. 11 ods. 1 vykonávacieho nariadenia.

a) Žalobca odišiel do Spojeného kráľovstva v júni 2012. Celkovo tam býval osem rokov, početnosť jeho návratov sa podarilo ustáliť len v roku 2019 na približne šesťkrát v celkovom trvaní deväť týždňov, z čoho podstatnú časť tvorilo obdobie Vianočných sviatkov a letných prázdnin. Celková dĺžka pobytu na Slovensku v roku 2019 nezodpovedala ročnej výmere dovolenky žalobcu (26 pracovných dní), z čoho možno súdiť buď na čerpanie ďalšieho voľna alebo na prenos dovolenky z predošlých rokov, kedy žalobca ani početnosť, ani dĺžku pobytov na Slovensku nepreukázal. S ohľadom na to sa tieto pobyty, napriek ich dĺžke, podstatne nelíšia od bežných (dlhších) dovolenkových pobytov. Naopak, v Spojenom kráľovstve sa žalobca zdržiaval prevažnú časť roka v ucelených, niekoľkomesačných obdobiach. Celková dĺžka a trvalosť prítomnosti žalobcu na území

Spojeného kráľovstva v porovnaní so Slovenskom tak vedie viac k záveru, že miestom jeho bydliska bolo Spojené kráľovstvo.

b) Žalobca tam zároveň okrem krátko obdobia rokov 2012 až 2014 pracoval po celý čas na dobu neurčitú u toho istého zamestnávateľa a nebolo zistené, že by si v tomto čase hľadal pracovné príležitosti na Slovensku. Práca, ktorú vykonával žalobca, nespočívala vo vysielaní na rôzne miesta v rôznych štátoch a zvyčajne sa vykonávala na mieste, kde žalobca pracoval. Charakter práce a trvalosť a dĺžka pracovného pomeru žalobcu v Spojenom kráľovstve takisto vedú k záveru, že centrum jeho záujmov sa nachádzalo tam.

c) Pokiaľ ide o rodinnú situáciu, žalobca pred odchodom do Spojeného kráľovstva bol a zostal slobodný a bezdetný. V Slovenskej republike bývali jeho rodičia, ktorých síce navštevoval, no ani sám netvrdil, že by boli naňho osobne odkázaní. Naopak, žalobca sám uviedol, že zdravotne postihnutú matku opatroval jeho otec a práve finančná pomoc bola dôvodom, prečo sa zamestnal v zahraničí. Kritérium rodinnej situácie sa navyše týka len tzv. úzkej rodiny, t. j. rodinných príslušníkov v zmysle čl. 1 písm. i) bodu 2 základného nariadenia, ktorými sú manžel alebo manželka, neplnoleté deti a nezaopatrené dospelé deti. Rozširovanie rodinných väzieb, ktoré by mali byť rozhodné pre zachovanie si bydliska v pôvodnom členskom štáte, aj na širšiu rodinu (napr. rodičov) by totiž viedlo k rozširovaniu oblasti uplatnenia čl. 65 základného nariadenia, čo v zásade nie je prijateľné (porov. v tomto zmysle aj odôvodnenie 9 preambuly rozhodnutia Správnej komisie pre koordináciu systémov sociálneho zabezpečenia U2, na ktoré odkazovala aj žalovaná). Kritérium rodinnej situácie tak nie je jednoznačne nápomocné pre určenie bydliska žalobcu.

d) K nezárobkovej činnosti žalobca nič neuviedol, takže toto kritérium takisto nie je nápomocné pri určovaní bydliska.

e) Bytová situácia žalobcu v Spojenom kráľovstve bola takisto stabilná. Predovšetkým pod stabilitou nemožno rozumieť len vlastníctvo nehnuteľnosti, v dôsledku čoho pre určenie bydliska nie je určujúce, či osoba býva v nehnuteľnosti, ktorú vlastní alebo má v nájme. Takisto nie je rozhodujúce, či býva sám alebo spoločne s inými osobami, pretože spoločné bývanie je kvôli šetreniu nákladov bežné aj u osôb, ktoré ešte nemajú vlastnú rodinu, no žijú a pracujú vo väčších mestách. Žalobca síce svoje bývanie v priebehu ôsmich rokov viackrát zmenil, ani sám netvrdil, že by toto bývanie malo len sezónny charakter (napr. ubytovňa zamestnávateľa viazaná na trvanie pracovného pomeru a pod.). Britskú adresu uvádzal žalobca aj ako adresu pre kontakt s britskými orgánmi. Žalobca síce od roku 2017 vlastní na Slovensku byt, táto okolnosť však pri posudzovaní bydliska nie je rozhodná. Nie je neobvyklé, že ľudia si zakúpia nehnuteľnosť aj na inom mieste než v mieste svojho bydliska (napríklad prázdninové alebo víkendové domy, chalupy a pod.). Zo zisteného skutkového stavu nevyplýva, že by žalobca v rozhodujúcom období v tomto dome aj skutočne pravidelne býval, čo vzhľadom na jeho prácu v Spojenom kráľovstve ani prakticky nebolo možné. Naopak, sám potvrdil, že tento byt prenajímal iným osobám, a tak možno vlastníctvo takejto nehnuteľnosti hodnotiť rovnako ako vlastníctvo akejkoľvek inej majetkovej hodnoty. Zhodnotením bytovej situácie žalobcu v posudzovanom období tak možno konštatovať, že viac svedčí v prospech jeho bydliska v Spojenom kráľovstve.

f) Daňové povinnosti súvisiace s príjmami zo zamestnania si žalobca plnil v Spojenom kráľovstve, čo vyplýva z predložených formulárov britskej finančnej správy. Naopak, v Slovenskej republike zdaňoval len príjmy plynúce mu zo zdrojov na jej území, medzi ktoré patrí aj príjem z prenájmu tu ležiaceho bytu [§ 16 ods. 1 písm. f) zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov]. Aj to svedčí v prospech jeho bydliska v Spojenom kráľovstve, nie v Slovenskej republike.

14. Ďalšie skutočnosti, na ktoré žalobca počas konania poukazoval ako na dôkaz svojho bydliska na Slovensku, nemajú z hľadiska čl. 11 ods. 1 vykonávacieho nariadenia význam. Doklady o platbe nákladov spojených s nehnuteľnosťou či dane z nehnuteľnosti nemajú význam, pretože ide o bežné náklady spojené s vlastníctvom akéhokoľvek majetku, nech sa nachádza kdekoľvek. Investovanie do nehnuteľnosti zasa môže svedčiť o úmysle žalobcu, že sa po určitej dobe chce na Slovensko vrátiť (podobne ako niekto iný kupuje alebo rekonštruje nehnuteľnosť v Španielsku alebo Chorvátsku, lebo plánuje sa tam neskôr odsťahovať), to však - ako už bolo vysvetlené - nevyklučuje, že až dovtedy mal bydlisko inde (v Spojenom kráľovstve). Bežný účet alebo iné finančné produkty v Slovenskej republike nemajú so strediskom záujmov a bydliskom súvis už preto, že slobodný pohyb služieb a kapitálu medzi členskými štátmi, ktorý umožňuje využívať tieto služby kdekoľvek v Európskej únii, je jednou zo základných slobôd spoločného trhu Európskej únie.

15. Kasačný súd sa tak stotožňuje so záverom správneho súdu, že žalovaná v preskúvanom rozhodnutí vyhodnotila všetky také skutočnosti, ktoré sú relevantné pre určenie bydliska žalobcu v rokoch 2012 až 2020 z hľadiska čl. 11 ods. 1 vykonávacieho nariadenia. Rovnako vyhodnotila všetky ďalšie skutočnosti, ktoré v konaní vyšli najavo, a dospela k záveru, že na určenie bydliska nie sú podstatné. Okolnosti, na ktorých zistenie žalobca žiadal vykonať výsluch seba samého, svojich rodičov a súrodencov, sú aj podľa kasačného súdu dostatočne objasnené listinnými dôkazmi. Objasňovanie ďalších podrobností, ktoré navyše žalobca ani v kasačnej sťažnosti bližšie nerozvádza, nie je z pohľadu kritérií podľa čl. 11 ods. 1 vykonávacieho nariadenia potrebné. Preskúvané rozhodnutie tak spolu s rozhodnutím pobočky vychádza z dostatočne zisteného skutkového stavu (§ 195 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z.) a je z neho zrejmé, ktoré skutočnosti boli podkladom pre rozhodnutie, akými úvahami bola žalovaná vedená pri hodnotení dôkazov a pri použití právnych predpisov, na ktorých základe rozhodovala (§ 209 ods. 4 cit. zák.).

16. Už len na záver sa kasačný súd nestotožňuje s námietkou žalobcu, že by ním citované rozhodnutia najvyššieho súdu vytvárali takú ustálenú judikatúru, s ktorou by bolo rozhodnutie správneho súdu v rozpore. Predovšetkým je potrebné uviesť, že podstatou týchto rozhodnutí bolo takmer vždy vytknutie nedostatočne zisteného skutkového stavu, resp. neúplne vyhodnotenie určitých skutočností, ktoré najvyšší súd považoval za dôležité. Zároveň však tak rozhodnutia, na ktoré odkazoval žalobca, ale aj rozhodnutia, na ktoré odkazovala žalovaná, zdôrazňujú, že posúdenie bydliska osoby v zmysle čl. 1 písm. j) základného nariadenia a čl. 11 ods. 1 vykonávacieho nariadenia je vždy otázkou skutkových okolností každého jednotlivého prípadu. Preto nemožno povedať, že ak najvyšší súd v určitých veciach naznačil možnú existenciu bydliska určitej osoby v Slovenskej republike, musí byť za (zdanlivo) obdobných okolností zhodný právny záver aj v iných prípadoch. Kasačný súd navyše považuje za potrebné zdôrazniť, že judikatúra najvyššieho súdu, ale aj tunajšieho súdu sa vyvíja v čase práve čo do posudzovania určitých skutkových okolností. Jej vývoj je závislý aj od spoločenského vývoja, ktorý sa napríklad prejavoval v opatrnejšom prístupe k otázkam bydliska v období krátko po vstupe Slovenskej republiky do Európskej únie. V danom čase totiž mnoho ľudí odchádzalo akoby „na skusy“, krátkodobo využiť slobodný pohyb pracovnej sily, bez jasnej predstavy, čo to znamená pre ich ďalšie postavenie. Plynutím času si však spoločnosť na tieto javy vzniká, stúpa ich ochota plnohodnotne a vedome využívať tieto slobody aj so všetkými dôsledkami, ktoré z toho plynú. Preto sa postupne mení aj pôvodne opatrnejší prístup najvyššieho súdu, tunajšieho súdu a aj správnych súdov k otázke bydliska v podobných prípadoch. Takýto posun rozhodovacej činnosti, ktorý má základ v odlišnom vnímaní a posudzovaní konkrétnych skutkových okolností, však nemožno považovať za zmenu právneho názoru, a tým ani za odchýlenie od existujúceho rozhodovacej praxe.

IV.

Záver

17. Zo všetkých uvedených dôvodov tak kasačný súd dospel k záveru, že rozsudok správneho súdu, ktorým bola správna žaloba žalobcu zamietnutá, je správny. Kasačná sťažnosť žalobcu tak nie je dôvodná, a preto ju kasačný súd podľa § 461 SSP rozsudkom (§ 457 ods. 1 SSP) zamietol.

18. O trovách bolo rozhodnuté podľa § 167 ods. 1 v spojení s § 168 ods. 1 a § 467 ods. 1 SSP, keď žalobca vo veci úspech nemal a žalovaná ho síce mala, kasačný súd však nezistil dôvody, aby jej nárok na náhradu trov priznal.

19. Tento rozsudok bol prijatý pomerom hlasov 3 : 0 (jednomyseľne).

Poučenie :

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

